AktieRadius

Kwartaaluitgave van RADIUS Nederlandse Vereniging van Houtdraaiers

nr. 39
september 2003

NEDERLANDSE VERENIGING VAN HOUTDRAAIERS

Bestuur

Voorzitter: Drs. Piet (P.W.M.) de Bruijn,
Brinkenhofsestraat 12, 6831 AB Arnhem,
tel. 026 323 27 35, e-mail: Bruyp@universal.nl
Secretaris: Piet (P.J.) Boonman
Mr. v.d. Bruggenstraat 5, 5142 AC Waalwijk
tel. 0416 337 662, e-mail: boon.houtdraai@wanadoo.nl
Penningmeester: Bert (A.) Rosbach,
Meidoornsingel 67, 3053 BK Rotterdam,
tel. 010 418 47 86. e-mail: a.rosbach@chello.nl
Postbank 74 19 49 tnv RADIUS.
Ledenadministratie: Ruud (R.) van Oorschot,
J.Vermeerhof 7, 1394 GG Nederhorst den Berg,
tel. 0294 253 421, e-mail: ruud.vanoorschot@hetnet.nl
Leden: Christiaan (Chr.) Jörg, Jan (J.Q.) van der Ploeg.

DemoDagCommissie

P.W.M. de Bruijn, Chr. Jörg, Frans (F.) Fletterman.
Secretariaat: F. Fletterman, Kerkeland 10, 6883 HA Velp,
tel. 026 364 71 82

RedaktieCommissie

Jeanne (J.C.) Feith, Jos (J.D.) Toussaint en
René (R.M.) Wetzels.
Secretariaat: R.M. Wetzels, Sportlaan 4, 7491 DG Delden,
tel. 074 376 53 21, e-mail: r.wetzels@hetnet.nl

Advertenties

Wim (W.) te Winkel, Mispel 4, 7621 WB Borne,
tel. 074 266 21 82, e-mail: te.winkel@hetnet.nl

Regio-Contactpersonen

Amsterdam	Rik Mars	tel. 020 490 48 87
Arnhem/ Nijmegen	Jaap Boks	tel. 0481 372 495
Epe eo.	Wolter van Dijk	tel. 038 331 53 70
Flevoland	Ab Strijker	tel. 0320 220 118
Gouda	Klaas van Riel	tel. 0180 633 540
Haarlem	Iet Feith	tel. 023 535 39 35
Haarlemmermeer	Arie Boogert	tel. 023 562 35 73
Limburg	Ger Vervoort	tel. 077 354 99 99
Lochem	Peter Busschers	tel. 0314 335 894
Noord	Arend Kok	tel. 0592 559 377
Noord-Holland N.	Pierre Hamers	tel. 0226 317 416
Utrecht	Wim de Bruijn	tel. 0346 563 879

Lidmaatschap

De kosten van het lidmaatschap bedragen € 22,50 per jaar voor 2003 (buitenland € 25,- per jaar), deze worden vooraf betaald. Wordt men na 1 juli van het lopende kalenderjaar lid, dan wordt men lid tot 31 december van het jaar volgend op dat van aanmelding. Men is lid van de vereniging eerst nadat zowel het inschrijfformulier als de inschrijf- en administratiekosten (€ 5,-) zijn ontvangen. Verzoeke adreswijzigingen tijdig door te geven aan de ledenadministratie. Deze zorgt voor verdere verspreiding hiervan.
Het lidmaatschap wordt stilzwijgend voortgezet, tenzij het lid tenminste 4 weken vóór het einde van het kalenderjaar schriftelijk aan de ledenadministratie bericht dat men het lidmaatschap wil beëindigen.

Kopij

AktieRadius verschijnt viermaal per jaar; medio maart, juni, september en december. De redaktie verzoekt u uw bijdragen zes weken vóór deze verschijningsdata liefst op diskette of per e-mail aan te leveren. Foto's en tekeningen graag voorzien van uw naam zodat wij deze kunnen terugsturen.

Uiterste inleverdatum AktieRadius 40:
1 november 2003

Deze stukken vertolken de mening van de inzender en behoeven niet de mening van het bestuur en/of de redaktie te vertolken. Zij worden dan ook geplaatst buiten verantwoordelijkheid van RADIUS.
De redaktie behoudt zich het recht voor ingezonden kopij in welke vorm dan ook inhoudelijk te beoordelen, zonder opgaaf van redenen te weigeren of in te korten.
Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is slechts toegestaan met schriftelijke toestemming van het bestuur.

Van de bestuurstafel

In mijn vorige artikeltje sprak ik de hoop uit dat we deze zomer nog vaak mochten genieten van veel mooi weer. Nu ik dit schrijf hebben we een bijzonder warme zomer en ik zou bijna gaan geloven dat we in een subtropisch klimaat terecht zijn gekomen. Het is buiten en binnen snikheet en het is heel moeilijk om enige verkoeling in huis te krijgen.
En nu zit ik dan toch weer achter mijn computer in mijn kamer onder het schuine dak waar de zon de hele dag op heeft staan branden. Dus ik hoop dat U begrijpt dat het nu geen pretje is om dit artikel te schrijven.
Waar is het bestuur de afgelopen periode mee bezig geweest?
Het allerbelangrijkste is geweest het feit, dat het bestuur zich gebogen heeft over een Praatpapier over een mogelijke organisatiestructuur voor onze vereniging. Op de jaarvergadering heb ik gezegd, dat we het afgelopen jaar bewust even geen aandacht besteed hebben aan wijziging van de statuten, maar dat we daar nu weer mee bezig zouden gaan. In het bestuur heerst de mening, dat we eerst overeenstemming moeten krijgen over de structuur, omdat het vanuit de structuur gemakkelijker is om de statuten daarop aan te passen.
In de maand augustus is een Concept Praatpapier aan alle regio-vertegenwoordigers gezonden, met het verzoek dit Praatpapier te bespreken in hun regio en daarna van commentaar en op- en aanmerkingen voorzien terug te zenden aan het bestuur, c.q. ondergetekende.
Leden die individueel belangstelling hebben voor dit Praatpapier kunnen dit bij het bestuur aanvragen.

De DemoDag

Het bestuur heeft een korte evaluatie gewijd aan de laatste DemoDag en de planning voor de komende DemoDagen. Tijdens deze evaluatie is besloten voorlopig geen gebruik meer te maken van de locatie Fort Vechten. Dit is een prima locatie bij goed weer, maar bij slecht weer (en dat hebben we toch ook nog wel eens in Nederland) heeft deze locatie een aantal nadelen. De eerstvolgende DemoDag wordt gehouden op 4 oktober in Rotterdam, in het Hout en Meubileringscollege, en de daarop volgende, centraal gelegen dag, wordt gehouden op zaterdag 15 mei 2004 in het Groenhorst College te Maartensdijk (tussen Utrecht en Hilversum).
De daarop volgende DemoDag zal staan in het teken van het jubileum.

De tentoonstelling

Zoals u allen weet wordt er in de maanden september, oktober en november een tentoonstelling gehouden van werk van onze leden. Elke dinsdag (vanaf 9 september) zal door leden van RADIUS het houtdraaien worden gedemonstreerd en worden toegelicht.
Maar.... er vindt eerst een officiële opening plaats. Deze zal plaats vinden op zaterdag 6 september om 11.00 uur in het Oude Ambachten & Speelgoed Museum te

vervolg op pagina 6

Het werken met voor het houtdraaien gebruikelijke gereedschappen, machines en uitgangsmateriaal kan gevaarlijk zijn. Lees vóór het gebruik de bijbehorende voorschriften en volg de daarin gegeven aanwijzingen zorgvuldig op. Noch de vereniging RADIUS, noch de redaktie van AktieRadius, noch de auteurs van de in dit nummer opgenomen artikelen en advertenties kunnen enige aansprakelijkheid aanvaarden voor onvolkomenheden of andere fouten.

IN BEELD: Jozef Felix Kramer (1957)

Van ontwikkelingsidealist tot ambachtelijke houtdraaier

We kennen hem zo langzaam wel allemaal. Op elke demonstratiedag staat hij er met zijn draaibank en demonstreert voor ons op zijn karakteristieke wijze inclusief alpinopet. We kunnen van hem veel techniek leren. Maar wie is Joost, want dat is zijn roepnaam, nou eigenlijk. Dus maar eens bij hem op bezoek gegaan. Ik bezocht hem in een typische houtdraaierwerkplaats in Utrecht, overal hout, platen hout, stammen, half gerede draaistukken, afgekeurde draaistukken en lekker veel stof. Een werkplaats met een grote hoeveelheid machines nodig voor het voorbereiden van hout: lintzaag, freesmachine, afkortzaag, cirkelzaag, formaatzaag, kolomboor, vlakbank, vandikte bank, kettingfrees en pennenbank en voor het draaiwerk een drietal draaibanken variërend van 1 meter tot 3 meter tussen de centers en centerhoogtes van 20 cm tot 41 cm. Daarnaast nog vijf kleinere draaibankjes om te kunnen lesgeven. Kortom een machinepark om meer te doen dan alleen draaien. Hij werkt samen met een andere draaier en een meubelmaker.

Joost werd in 1957 geboren in Wassenaar. Hij doorliep daar de lagere school en het VWO. Zijn ideaal was: een bijdrage te leveren in ontwikkelingslanden. Om deze reden startte hij in 1976 de opleiding aan de Landbouwhogeschool (zoals dat toen heette) in Wageningen. Toen hij zich meer in de materie ging verdiepen werd hem duidelijk dat voor hem het ontwikkelingswerk de verkeerde kant uitging. In plaats van de nood in de ontwikkelingslanden daar ter plekke te lijf te gaan leek het hem beter om de diepere oorzaken te gaan bestrijden. Die zag hij hier in de westerse wegwerpcultuur overal om zich heen. Met deze gedachte in het achterhoofd begreep hij na een muziekfestival dat blokfluiten bouwen voor hem een betere vorm van ontwikkelingshulp was. Bovendien stelde dat hem in staat om niet alleen met zijn hoofd maar ook met zijn handen te werken. Allereerst moest er houtdraaien worden geleerd. Dankzij de gulheid van Hans het Mannetje mocht hij dat vijf maanden leren op zijn restauratieatelier Uylenborg in Amsterdam. We schrijven inmiddels 1979. Een oude bekende die zojuist uit Israël was teruggekeerd en daar in een fabriek had gewerkt waar blokfluiten werden geproduceerd, vertelde dat er in deze fabriek behoefte was aan mensen met een goede opleiding. Zo belandde Joost in Israël. In 1981 kwam hij naar Nederland terug en begon in Utrecht aan de Oude Gracht zijn eigen eenmansbe-

drijfje met het draaien van tafelpoten (zoals hij het noemt: blokfluiten zonder gaten). Omdat hij in het marktsegment onderdelen draaien terechtkwam, werd hij geen concurrent van de andere draaiers in Utrecht die zich meer op schalen, vazen, dozen, enz. hadden gericht. Zijn opdrachtwerken waren: stoelpoten, tafelpoten, balusters, lessenaars, schroefdraadstukken, torsen, spijlen, eindpalen, allerlei soorten modellen, voorzittershamers, onderdelen voor restauratoren, kantklosjes, pilaren enz. En niet te vergeten het unieke product: de Oloïd (met begeleidend boekje) en de Ring Oloïd.
Omdat hij zich nog heel goed herinnert hoe lastig het was om een plek te vinden om te leren houtdraaien zette hij een cursus houtdraaien op. Tot zijn grote plezier is dat een vitaal onderdeel van zijn bedrijf geworden.

Toch enig schoolmeestersbloed misschien? In 2000 verhuisde hij met zijn bedrijfje van de Oude Gracht naar een grotere en zijn huidige werkplaats aan de Van Lippe Biesterveldstraat 13, eveneens te Utrecht. Daar kan hij zich helemaal uitleven in moeilijke projecten. Het laatste onmogelijke werk was een sterk gekromde leuning, uiteraard met prachtige gedraaide spijlen. Want door zijn grote kennis en liefde voor het hout lukt het hem steeds weer om iets te maken dat 'nieuw' is. Gelukkig maar, want hij houdt erg van een 'levend' vak en doet er veel moeite voor om ook zijn bedrijf zo 'levend' te houden. Gezien zijn gedachten over markten en nieuwe producten denk ik dat er nog heel wat van hem te verwachten is!

Roelof C. Schmidt, Everdingen

www.houtdraaierijkramer.nl

vervolg van pagina 3

Terschuur (gem. Barneveld). Bij deze nodigen wij natuurlijk u uit om daarbij aanwezig te zijn. Mochten er nog vragen zijn omtrent de tentoonstelling: wendt u tot een van de leden van de commissie, Jos Toussaint (026-4951597), Frans Fletterman (026-3647182) en ondergetekende (026-3232735).

Oproep

In het vorige blad heeft een oproep gestaan voor mensen die het bestuur en de diverse commissies willen komen versterken. Helaas heeft deze oproep tot nu toe nog niet het gewenste resultaat gehad. Daarom nogmaals:
Het bestuur en de commissies hebben dringend behoefte aan uitbreiding van menskracht. Wie heeft hiervoor belangstelling?
Informatie over de inhoud van de werkzaamheden kunt u krijgen bij het bestuur en de diverse commissies.
Wij rekenen op U.

Piet de Bruijn

Van de Redactie

Zullen we ons later deze zomer van 2003 herinneren als de zomer waarin het te warm was om hout te draaien? Of heeft u airco in uw werkplaats? Ik niet, in mijn hobbyruimte is het ruim boven de 30 graden, te warm om te draaien. Dan maar achter de computer...

Op de voorjaars-Demo-Dag heb ik een mooi stuk berken met slaap gekocht. De verkoper had zijn auto met daarin het hout direct naast de ingang geparkeerd. De ingang waar Alie van der Ploeg en Bert Rosbach de leden welkom heten. De achterklep van de auto (een Datsun?) stond open en er lag een stuk papier: Berken met slaap te koop, te bevragen bij ? En daar gaat het mij nu om: wie was de verkoper? Ik heb van het stuk berken een schaal gedraaid, zie foto. En ik zou graag nog een paar schalen van berken met slaap willen draaien en misschien ook wel andere stukken. Maar ik weet niet meer wie de verkoper was. Wil hij zich melden?

Een andere, veel belangrijkere zaak is de samenstelling van de redactie van uw blad. Twee leden vinden het tijd worden om hun plaats af te staan aan iemand anders. Beide zijn sinds 1999 actief in de redactie en het wordt tijd voor nieuw bloed. Eén nieuw redactielid loopt al mee met de productie van AktieRadius 39 en als alles goed gaat, zal hij zich presenteren in AktieRadius 40. Wie wil lid worden van de redactie van AktieRadius?

René M. Wetzels, tel. 074 - 3765321

's Werelds grootste Tol?

Cor Doornekamp kreeg de opdracht van de gemeente Alphen a.d. Rijn om een grote tol te draaien. In deze plaats moest enige tijd geleden een gezichtsbepalende rode beuk geveld worden voor de realisatie van een bouwproject. Omdat diverse instanties het betreurden dat het hout van deze boom zomaar verloren zou gaan werd door kunstenaars een gezichtsbepalend kunstwerk ontworpen, gemaakt van dit hout. De tol zou dan opgehangen worden in een roestvrijstalen spiraal.

De gehele stam van de boom werd gebruikt voor deze tol, die daardoor nogal grote afmetingen kreeg: een hoogte van ca. 2.40 meter en een breedte van ca. 1.90 meter.

Deze tol is door Cor Doornekamp gedraaid en verder klaar gemaakt.

Op vrijdag 5 juni j.l werd de tol in takels gehangen en naar zijn plaats van bestemming vervoerd, hetgeen nogal wat voeten in de aarde had, zo in de smalle binnenstad.

Op zaterdag 5 juli j.l. werd de grote tol in Alpen a.d. Rijn officieel onthuld en gepresenteerd aan de bewoners van de stad. Tegelijkertijd werd de expositie van Frits Garenveld en Marjolein Mandersloot geopend, als zijnde de bedenkers van de tol.

De tol is te zien in het centrum van de stad, bij het Centrum Beeldende Kunst, in een smal straatje.

Piet de Bruijn

Het maken van schroefdraad in hout, deel 2

Het maken van schroefdraad in hout is een van de vele uitdagingen die een houtdraaier kent. In een vorig artikel is al in vogelvlucht beschreven hoe de draaier schroefdraad kan maken. De methode die hierna beschreven wordt is slechts een van de vele technieken. Er wordt geen gebruik gemaakt van ruimtevaarttechnologie. Elke redelijk bekwame draaier moet met deze methode in staat zijn goede schroefdraad in hout te maken. Wat je zelf moet maken zijn een freesbeiteltje en een opspansysteem voor het werkstuk. De afbeeldingen samen met de beschrijving zullen e.e.a. duidelijk maken.

Foto 1

Het freesbeiteltje maken we van een oude inbussleutel (foto 1) en voor het hulpstuk hebben we, naast hout natuurlijk, alleen een bout en een moer nodig. De spoed van de schroefdraad van de bout bepaalt de spoed van de schroefdraad van het uiteindelijke werkstuk. Een spoed van 1 a 1,5 mm geeft een mooi resultaat. Zoek dus een bout met deze spoed. De spoed is de afstand die een bout aflegt bij een volledige omwenteling van de bout. Het hulpstuk bestaat uit twee verschillende delen, het voorste deel waarin het werkstuk geklemd wordt dat vervolgens schuift in het achterste deel. Dit in- en uitschuiven wordt door de moer en de bout geregeld. Het voorste deel van het hulpstuk is de eigenlijke spankop. In feite is dit een houten bus waar het werkstuk klemmend ingeduwd wordt. Om de klemkracht te vergroten is de bus ingezaagd en voorzien van een normale slangklem. Dit is een van de oudste opspanmethodes. Voordat we allemaal van die mooie metalen 'chucks' oftewel klauwplaten hadden, was opspannen op deze manier heel gewoon. Aan het andere uiteinde van het klemkopdeel is de bout gemonteerd. Hiertoe is precies in het midden een gat geboord. De kop van de bout is afgezaagd en vervolgens in het gat gelijmd met twee componentenlijm. Een en ander moet zeer nauwkeurig gebeuren. De bout moet precies door de as van de klemkop lopen om slingeren later te voorkomen. Het tweede deel van het hulpstuk is het deel waarin het klemkopdeel kan schuiven. In feite dus een houten bus. Onder in de bus is de moer, precies in het midden gelijmd. Wanneer het klemkopdeel in het tweede deel schuift, valt de bout precies in de moer (zie foto 2 en 3). Door het klemkopdeel rond te draaien schuift het dieper in het achterste deel, dit alles geregeld door de moer en de bout. Linksom draaien en

Foto 2

het klemkopdeel met daarin straks het werkstuk komt naar voren en vice versa. Om de eventuele speling tussen de twee in elkaar schuivende delen eruit te halen is het achterste deel ook ingezaagd en voorzien van een slangklem. De uitdaging voor de draaier is e.e.a. precies in lijn met elkaar te maken zodat het werkstuk later bij het in- en

Foto 3

Foto 4

uitdraaien niet gaat slingeren. Het geheel is gemonteerd op een houten stok om het in de leunspaanhouder te kunnen klemmen.

Het freesbeiteltje wordt gemaakt van een afgedankte haakse inbussleutel. Het korte deel van de sleutel wordt ingekort en in een V-vorm geslepen en afgevlakt. De V-vorm moet een tophoek van ca. 60 graden hebben (zie foto 1). Nu moeten we nog iets maken om de

leunspaanhouder met daarin het schroefdraadhulpstuk nauwkeurig naar voren en naar achteren te kunnen bewegen precies haaks op het draaibankbed. Dit is een eenvoudig L-vormig plankje dat met een lijmtang op het bed vastgezet wordt. De leunspaanhouder glijdt langs het plankje, gestuurd door een houtschroef in het korte deel van het plankje. Door de schroef in of uit te draaien beweegt de leunspaanhouder naar voren of achteren. Foto 4 toont de complete opstelling. In deel drie van deze artikel reeks zal met dit hulpstuk het doosje met schroefdeksel van foto 5 gemaakt worden.

Jan Hovens

Foto 5

AFH Fijnhout

DE hardhout specialist voor bedrijf en particulier

- 80 soorten op voorraad
- Teak (o.a. dekdeeltjes)
- Plaatmat. (o.a. Bruynzeel hh)
- Bladen (aanrecht/tafel)
- Fineer
- Eigen zagerij

Amsterdamsche Fijnhouthandel

Minervahavenweg 14 Westpoort 3098 Tel. 020 -682 80 79 Fax 020-684 31 54
e-mail: afh@fijnhout.nl homepage: www.fijnhout.nl

Wie is van hout?
Dan leveren wij:

Olie, was, pigment, hars, vernis, lijm, decoratie artikelen, beitsmiddelen, schuur en polijstmiddelen

Verfmolen "De Kat"
Kalverringdijk 29
1509 BT Zaandam
Tel: 075-6210477
Fax: 075-6570550

Houtinfo: Het drogen van hout

De opslagplaats van Wiebe;
Afmetingen 4 x 6 m. Houthoogte 30-40 cm van de grond.
De drooglatjes boven elkaar plaatsen.
Een zijl om de zon en een afdak om de regen tegen te houden.
Kosten: nog geen € 400 incl 28 zelfgemaakte paalfunderingen en verplaatsbare ondersteuning.
Zelf een Douglasstam op 90 x 90 mm laten zagen en ergens zinken dakplaten opgescharreld.

Het drogen van hout kan kunstmatig in droog- of klimaatkamers, of op natuurlijke wijze zonder energie. In droog- of klimaatkamers gaat het uiteraard sneller, maar er kan meer uitval zijn doordat het hout geforceerd gedroogd wordt, het is duurder in prijs en het hout wordt harder, in dik eikenhout is de kans op collaps aanwezig. Maar nu verder met het op natuurlijke wijze drogen van hout. Wind is de belangrijkste faktor die bij het drogen nodig is. Maak dus gebruik van wind als je een droogplaats gaat maken. Zon is niet zo goed, het gaat te snel en de kans op windscheuren is beslist aanwezig als je je hout in de zon laat drogen. 2003 was dus een slechte zomer om vers hout te laten drogen, te veel zon en te droog. Als je de mogelijkheid hebt om je hout vrij op te slaan en niet tegen een muur waar de zon op schijnt ben je al een stuk verder. Laat je hout zo lang mogelijk als je opslagplaats is, als je er aan toe bent om het te draaien zaag het dan pas op lengte. Leg het niet op de grond, maar er een 20-40 cm vanaf, de wind kan er dan nog beter onderdoor. De stapel- of drooglatten tussen de gezaagde platen moeten overal even dik zijn b.v. 20 mm en zorg dat de latjes boven elkaar op een steunpunt liggen . Kopse einden beschermen. Scheurvorming begint bij de kopse kant van het hout maar 80% is te voorkomen met eenvoudige middelen. Als je de kopse kanten insmeert heb je bijna geen kopscheuren meer; watervaste lijm of hete parafine (oude kaarsresten). De parafine moet verhit worden tot ca. 200° C. Doe dit buiten op een campinggasstel (die kunnen niet omvallen)een brandertje wel. Zet het gasstel op de grond en doe de parafine resten in een flinke pan. Als de parafine kookt dompel je het nog natte kopse eind van de stam een 10 sec in de kokende parafine en je zult zien dat het gaat bruisen net als bij frituren. De parafine verdringt het vocht van het hout en trekt in het hout. Als de parafine niet heet genoeg is b.v. 100° C brokkelt het er later weer af. Je kunt het hout dat te

groot is voor de pan met watervaste lijm insmeren of er een stukje triplex voor timmeren. Voordat je het hout laat drogen kun je het ook nog wegen b.v. een 5 cm plaat meidoorn weegt vers gezaagd 25 kg, na 6 maanden drogen nog 19 kg, na 1 jaar 15 kg en na 2 jaar nog 13 kg , hierna zal er niet veel vocht meer uitgaan. De plaat zal ook wel behoorlijk vervormd zijn en een aantal scheuren hebben. Maar dit is normaal voor meidoorn.
Tip: Bij pas gezaagd nat hout kun je op de kopse kant de datum met een viltstift zetten b.v. 03-03 (maart 2003). Bij een stammetje van 10 cm dikte droogt het rondom 2,5 cm per jaar, dus na 2 jaar is het 'draai-droog'. De viltstift datum is door de watervaste lijn of de witte parafine nog goed te lezen. Je weet dus altijd wanneer je aan het stuk hout kunt beginnen. Gebruik dus geen gekleurde kaarsresten, want dan kun je de datum niet meer lezen.

Wiebe van Slooten. Augustus 2003

Zo moet het niet
Onbehandeld hout met als gevolg diepe kopscheuren.

Zo moet het
Koppen gedompeld in kokende parafine na bijna 2 jaar geen scheuren. Houtsoort en datum op het kopse vlak.

Artistic Woodturning Worldwide 2003

Puy St. Martin vanuit verschillende invalshoeken.

Van 29 mei tot en met 1 juni 2003 vond in Puy Saint Martin in Frankrijk het grootste houtdraai symposium van Europa plaats. Een unieke gebeurtenis! De beste houtdraaiers van de wereld gaven colleges aan professionele en amateur houtdraaiers. Er werden drie dagen lang vier colleges per dag gegeven van anderhalf uur, waarbij men een keuze kon maken uit zeven verschillende demonstrateurs.

Er werden 43 colleges gegeven door demonstrateurs uit tien verschillende landen en drie continenten met 80 verschillende onderwerpen. Waaronder: geschiedenis, technieken, decoratie, graveren, schilderen, vergulden, ornamenteel draaien, ovaal draaien, etc. De colleges vonden plaats in het Engels en Frans.

Woensdag 28 mei vond de opening plaats voor de kerk in het dorpje dat 800 inwoners telt en dat zijn deuren geopend had voor de 400 bezoekers van het symposium. De prefect opende het symposium door de deur van de kerk te openen waar de kunstwerken van de 43 demonstrateurs tentoongesteld waren. Het zien van de prachtige kunstwerken in de kerk was indrukwekkend. De tentoonstelling was uniek in zijn soort doordat het werk van zoveel bekende houtdraaiers bij elkaar stond. Ik zal er een paar noemen: Jean-Francois Escoulen, Daniel Guilloux en Alain Mailland uit Frankrijk, Phil Irons uit Engeland, David Ellsworth, Binh Pho en Jacques Vesery uit Amerika en Hans Weißflog uit Duitsland.

Jean-Francois Escoulen heeft samen met AFTAB (Association Francaise pour le Tournage D'Art sur Bois) en de dorpelingen het symposium georganiseerd. Het hele dorp hielp mee. Elk openbaar gebouw en gebouwen van particulieren zijn gebruikt als demonstratie ruimten, ook stonden er nog drie half open tenten opgesteld en een grote feesttent werd gebruikt als kantine. Demonstrateurs en bezoekers aten gezamenlijk aan lange tafels. Elke avond was er muziek of cabaret.

Hans Weißflog uit Duitsland was het meest populair. De zaal was telkens vol en tot buiten de deur stonden de mensen te kijken. Hij demonstreerde drie verschillende doosjes die met een speciale beitel gemaakt kunnen worden. Alain Mailland gaf een diashow over zijn werk en hoe hij te werk gaat. Interessant aangezien je aan zijn werk niet meer kan zien dat het gedraaid is. Jacques Vesery gaf een demonstratie houtsnijden en verven, het draaien van een vaasje en een diashow over vormgeving.

De demonstratie van Phil Irons was een ware must. Hij verfde zijn vazen op een zeer spectaculaire wijze. De vaas werd aan het einde in brand gestoken. Ik heb hem later gevraagd of zijn atelier een hoog plafond had. Een heel hoog plafond vertelde hij mij. Dat maakte het al veel duidelijker. Binh Pho demonstreerde en vertelde hoe hij zijn kunstwerken maakt. Daarbij gaf hij tips over vergulden en kleuren van het hout.

Er waren nog veel meer colleges maar het is te veel om overal over te schrijven. Je kunt je voorstellen dat het niet altijd eenvoudig was om een keuze te maken. Het nadeel van zoveel aanbod is dat je niet alles kunt zien.

De tentoonstelling van de deelnemers in een andere kerk was interessant aangezien bekende houtdraaiers zoals Mike Scott en Peter Hromek hun werk ook tentoonstelden. Het waren een paar onvergetelijke dagen, de tropische temperaturen, de zon die elke dag scheen en al die vriendelijke mensen om je heen.

Informatie over AFTAB: http://aftab.free.fr

www.truusbeisterveld.com

Collage foto's van Henk J.J. Smit en Klaas Dikstaal

AGENDA

september t/m november 2003
Houtdraaitentoonstelling in het Oude Ambachten & Speelgoed Museum te Terschuur (gem. Barneveld)
Dinsdags demonstratie houtdraaien.
Info:www.barneveld.com/oudeambachtenmuseum.

26 t/m 28 september 2003
Opendeurdagen bij Willy van Houtte in Beernem, België.

4 oktober 2003
DemoDag
Deze wordt gehouden in het Hout en Meubileringscollege te Rotterdam aan het Erasmuspad 10.
Dit is een grote, moderne school met veel licht. In de werkplaats van de school zullen o.a. de demonstraties gehouden worden en in de kantine is ruimte voor de stands van de toe/leveranciers.

18 en 19 oktober
Expositie 'Vormgevers in Hout' in Fort bij Vechten

16 november 2003
Open dag Hout op zondag in hal 2 van de Darling Market,
Volmerlaan 12, te Rijswijk
Exposities, kunstwerken, demonstraties, muziek-instrumenten, kindertimmerhoek, speelgoed, opleidingen en nog veel meer. Voor jong en oud met passie voor hout.
www.opendaghout.nl

27 maart 2004
Algemene Leden Vergadering (plaats wordt nog bekend gemaakt)

15 mei 2004
DemoDag
De DemoDag wordt gehouden in het Groenhorst College te Maartensdijk. (tussen Utrecht en Hilversum)

REGIONIEUWS

Regio Amsterdam
27 september 2003,
10.00 uur tot 14.30 uur bij Henny van den Akker, Onderlangs 36M, Amsterdam. Opdracht: maak vis(sen)
Inlichtingen bij Rik Mars (020-49 04 887) of Henny van den Akker (020-61 99 438)

22 november 2003
10.00 uur tot 14.30 uur in het Fort, Ossemarkt 44, Weesp
Inl. bij Rik Mars (020-49 04 887) of Wim Oldert (029-44 14 187)

Regio Epe en Omstreken
27 september en 29 november 2003
Bijeenkomsten. Locatie: Sionskerk, Asselseweg 6 in Epe

Regio Gouda: 'De Gouwe Groep'
Bijeenkomsten: **6 november en 11 december 2003**. Locatie: Cor Doornekamp, Bodegraven
www.gouwegroep.com

Regio Lochem
Bijeenkomsten op **27 oktober en 24 november 2003**. Aanvang 19.30 uur
Locatie: Peter van der Waal
Kunstlokaal 11, Borculo

Regio Haarlemmermeer
Bijeenkomsten:
17 oktober 2003 bij Jan van der Ploeg
Kruidenschans 40, Voorhout

28 november 2003 bij Jan van der Meer, Rubensplnts 2, Hillegom.
Aanvang: 13.30 uur. Leden van andere regio's zijn op afspraak hartelijk welkom.

Regio Noord
Bijeenkomsten:
20 september en 22 november 2003
Tijd 12.00 tot 16.00 uur Locatie:
De Wit, Provincialeweg 12, Kornhorn.

Regio Noord-Holland-Noord
Bijeenkomsten:**30 september en 20 november 2003.**
Aanvang 19.30uur. Locatie: Dorpshuis 'De Oude School' Dorpsweg 70, Hensbroek

Regio Utrecht: Werkgroep ' De Lekstroom'
Bijeenkomsten: **8 oktober, 12 november en 17 december 2003.**
Aanvang 14.00 uur
Locatie: Fred Kanitz, Helsdingse Achterweg 2, Vianen.

Regio Flevogroep
Zoals in het vorige nummer van AktieRadius al is aangekondigd bestaat er nu ook een regioafdeling van RADIUS in Flevoland, deze noemt zich de 'FLEVOGROEP'. De groep is inmiddels twee keer bij elkaar geweest en het is boeiend om met elkaar bezig te zijn met alle leuke dingen van het draaien. Elkaars werkplaats en draaibank te bekijken en te zien wat de gastheren zoal gemaakt hebben in hun draaiersleven. De groep bestaat nu uit acht leden en een aantal weet nog niet zeker of ze lid willen worden van de regio EPE of van de FLEVOGROEP. Zijn er dus nog houtdraaiers of aspirant houtdraaiers die gemotiveerd willen worden in het houtdraaien: KOM ER BIJ. Ze zijn van harte welkom.

Ab Strijker

MUTATIES LEDENLIJST

Nieuwe leden
- R.E. Aué, Nunspeed
- J. van Cauwenberghe, Deurle (B)
- J.D.A. van Embden, Utrecht
- L.G. Geelhoed, Kortgene
- N.W.A. Gouverneur, Heerhugowaard
- A.W. Huysmans, Raalte
- J.M.A. Kiekens, Purmerend
- J. Langendijk, Zuid-Scharwoude
- B.C. Lehr, Rijswijk (ZH)
- Y. Lucas, Soest
- G. Neijrinck, Diksmuide (B)
- H. Nevejant, Rumbeke (B)
- J. Slegt, Amstelveen

Opzeggingen
- A. Bolt, Lochem
- W.G. Brusse, Ophemert

- S. van 't Hoff, Dordrecht
- G. Hofland, Den Haag
- C. Kiers, Hulst
- J.H. Kneppers, Amsterdam
- J.H. de Lang, Zutphen
- H.F.C. Luyten, Geleen
- L.A. de Zwart, Oudenbosch

Adreswijziging

- J. van Arem, is verhuisd naar Den Heikoop,18-360,5424SW, Elsendorp
- H. Broers, is verhuisd naar Pijperstrsst 15, 7604KW, Almelo
- J. Heeling, is verhuisd naar Berkenstraat 78, 9404KV, Assen
- Th.C. Komen, is verhuisd naar Kostertuin 78, 1689KE, Zwaag
- C. Leijdekkers, is verhuisd naar Rijnbandijk 223,4023AJ, Rijswijk (Gld)
- A. vd. Ven, is verhuisd naar Waterhoenstr 13,1431VX, Aalsmeer
- J. vd. Zwaan, is verhuisd naar Brinklaan 9, 1261ER, Blaricum

TE KOOP

Lintzaag Scheppach HBS 32 vario van juli 1998. Werkstukhoogte 155 mm, tafelgrootte 400 x 400 mm, lengte van het zaaglint 2100mm. Inclusief onderstel, 3 zaaglinten, lengteaanslag en mal voor dwarszagen.
Prijs € 300,=

Truus Beisterveld , Hoofdweg Oost 59
9944 BW Nieuwolda.
Tel: 0596-541 447
E-mail: truus@truusbeisterveld.com

Houtdraaibank model 3 Record met hulpstukken. Een **compressor Attack** 200, 1,1 kW, 7,5 A, 220 V, 50 Hz, 2800 rpm,Casse F. Max. druk 8 bar, tankinhoud 6 liter. Luchtinname 200 liter per minuut.
Mevr. P.M.J. Kootwijk, Amsterdam
Tel. 020 673 67 57

BERICHTEN

De internationaal bekende Duitse houtdraaier Peter Hromek geeft vrijdag 17 oktober 2003 een master class. Hij gaat demonstreren hoe een diepe vaasachtige vrije vorm gemaakt kan worden. Uithollen met een bowlgouge en draaihaken, de buitenkant wordt met een lintzaag en de Arbotech fraismachine bewerkt. Om de demonstratie goed tot zijn recht te laten komen is bewust gekozen voor een beperkt aantal deelnemers.
De kosten voor de circa 3 uur durende demonstratie zijn € 15,= per persoon.
Maandag 20 en/of dinsdag 21 oktober 2003 geeft Peter privé les in groepjes van 4 personen. De stof die dan behandeld gaat worden is het draaien met meerdere draaiingsassen. De kosten voor deze circa 4 uur durende les bedraagt € 100,= per persoon inclusief materiaal en consumpties.
Inschrijven en inlichtingen bij:
Christiaan Jörg, Wolter Heukelslaan 6
3581 SP Utrecht
Tel/Fax: 030-25 13 684
E-mail: christiaan.jorg@wanadoo.nl

2de Goudriaanse Hobbydag

14 Juni j.l. is in Goudriaan de 2e hobbydag gehouden, georganiseerd door Adrie Bezemer, hobby-houtdraaier en Adrie Kriellaart, wijngaardenier. Het was een zeer geslaagde dag met heel mooi weer, hoewel het om 11 uur toch nog even heel spannend was want ik heb mijn stukken nog met plastic af moeten dekken i.v.m. een regenbui. We hebben ongeveer 500 bezoekers gehad, waarvan zo'n 30 houtdraaiers en zelfs 6 houtdraaiers uit België. Er waren 14 deelnemers, allen hobbyisten uit Goudriaan, een heel klein plaatsje in Zuid-Holland met ca. 800 inwoners. De hobby's waren zeer gevarieerd en goed vertegenwoordigd door, uiteraard een houtdraaier, en boetseerder, een bezemmaker, een bloemsierkunstenares, een perkplantkweker, een oude tegelsrestaurateur, een oude landbouwwerktuigen liefhebber, een bouwer van een boerderij schaal 1:25, heel bijzonder, een penschetser, een schoonschrijfster, een borduurster, een maakster van driedimensionale kaarten, moestuinders en een wijnproeferij met wijn gemaakt van druiven uit de Goudriaanse wijngaard.

Heel leuk vonden de bezoekers, vooral de kinderen de rondritten door Goudriaan op een wagen met een oude trekker, vooral voor de kinderen. We hebben heel leuke reacties gekregen, zelfs de regionale T.V. heeft 's morgens en 's middags opnamen gemaakt en deze zijn inmiddels ook uitgezonden, een hele leuke uitzending. Zelf heb ik diverse uitnodigingen gekregen om te demonstreren en te exposeren, dus het was een goede dag voor het promoten van het houtdraaien.

Het is de bedoeling dat deze hobbydag een jaarlijks gebeuren gaat worden in Goudriaan, ik heb inmiddels al weer 4 hobbyisten gevonden die volgend jaar ook meedoen, Goudriaan is schijnbaar heel creatief. Als er houtdraaiers zijn die ook zoiets willen organiseren, wil ik mijn ervaringen graag doorgeven, het is de moeite waard.

Groetend, hobbyhoutdraaier Adrie Bezemer vanuit het mooie dorp Goudriaan.

IK ZAL HANDHAVEN KWALITEIT

Handelsbedrijf
Chr. de Leeuw & Zonen

Achterweg 57, 4124 AE Hagestein
tel. 0347-351255
fax. 0347-351224

Handgereedschap en Machines
voor de hout- en metaalbewerker
leverancier van
o.a. Nooitgedagt en Record

Houthandel / Loonbedrijf
R. Haggenburg

Bomen rooien, groen verkleinen,

afrasteringen, tuin- en haardhout

Drielse Rijndijk 25
6665 LP Driel
tel.: 026 - 474 33 01
06 - 22 48 47 74
fax.: 026 - 474 32 24

Inlands hout - draaihout

Groene Takken
bosproducten & diensten

- Inlands hout zoals taxus, gouden regen, kers, meidoorn, enz.
- Allerlei maten en vormen
- Interessante knoesten en knobbels
- Koffie staat klaar
- Openingstijden: zat. van 10-16.00 uur of ma t/m vrij op afspraak

Groene Takken
Nudepark 130 te Wageningen
(N225, achter de Gamma, links)
Tel: 0317 - 45 02 53 / 06 - 14 11 71 76
www.groenetakken.nl
e-mail: info@groenetakken.nl

Groene Takken houdt zich bezig met bos, hout en alles wat ermee te maken heeft

De bekende Amerikaansche BARNES Draaibanken

Opspannen zonder chuck of klauwplaat deel 1

(HIERNA OP ÉÉN HOOP TE VEGEN ALS CHUCK).

Dit artikel bedoelt ondersteuning te geven voor diegenen die bij het opspannen van hun werkstuk geen klauwplaat kunnen of willen gebruiken. Ik ga er daarbij van uit dat men wel over een vlakke schijf of een schroefkop beschikt. Daarnaast zijn stukjes hout, multiplex of MDF nodig voor het maken van hulpmiddelen.

Aanleiding voor dit artikel is de opmerking van enkele leden, die lieten weten dat er naar hun mening in de artikelen in AktieRadius te veel wordt uitgegaan van het gebruik van klauwplaten en andere dure hulpmiddelen. Ik deel die mening niet, en kan me niet herinneren dat in AR veel artikelen stonden over het maken van werkstukken waarbij een klauwplaat echt onmisbaar was. Wel moet ik toegeven dat klauwplaat-vervangende methoden niet veel aan bod kwamen. Ik stel me voor in drie artikelen uit mijn ervaringen te putten. Voor meer informatie verwijs ik naar enkele boeken die via de Openbare Bibliotheek zijn in te zien. Dat zijn: Zelf vakkundig houtdraaien van Gordon Stokes; Het houtdraaiboek van Joop Wolff en, zij het minder uitgebreid op dit punt Houtdraaien Snijdenderwijs van Sundquist en Gustaffson.

Als eerste voorbeeld koos ik het maken van onderzetters. Eerst grote, van kops hout omdat die minder krom trekken en daarna kleintjes van dwars hout.
Ik nam voor de grote een stuk jeneverbes dat volgens mijn inschatting lang en dik genoeg was voor zes schoteltjes. Tussen de centers

draaide ik het cilindrisch tot een diameter van ongeveer 85 mm. De lengte was ongeveer 18 cm. Aan één kant zag ik vrij diepe groeven. Die kant werd de afvalkant die maakte ik aan het uiteinde over ca 2 cm lengte licht conisch. De koppen stak ik zover mogelijk recht af. Het restje in het midden aan de conische kant verwijderde ik met de hand. Daarna schroefde ik een schijfje multiplex (16 mm dik, grof rondgezaagd op ca. Ø 130 mm) samen met een schijfje hardboard op de vlakke schijf. Deze combinatie draaide ik eerst rond en daarna maakte ik in het multiplex centraal een gat, waar de eerder gemaakte conische kant van de cilinder strak in paste. Het hardboard schijfje maakte dat ik zonder risico voor de beitel door de hele multiplex schijf heen kon draaien. Hoewel het werkstuk behoorlijk strak zat heb ik voor de zekerheid het tegencenter, dat ook al voor het uitrichten van de cilinder had dienst gedaan, losjes aangeschoven gelaten. Dit deed ik omdat ik bij het afdraaien van kops hout wel eens vergeet de spaan dun te houden (Bij het derde schijfje heeft dit vangnet ook even dienst gedaan.) Als de cilinder niet stevig genoeg vastzit, kan worden geprobeerd met afplak tape een correctie aan te brengen, met steun van het tegencenter erbij vind ik dat niet gevaarlijk. Lijmen is dan ook een optie, anders het schijfje overdoen. Met deze opstelling draaide ik zes schijfjes door steeds eerst de kop tot dicht bij het centrum vlak te draaien en daarna, na een rand van 5 à 6mm de onderkant iets (1 mm) uit te diepen. Vanaf dit punt tekende ik de dikte van de schijfjes met de punt van de vlakke beitel af op 12 mm. Daar vlak naast stak ik met een dunne insteekbeitel al vast 1 cm in waarna ik het schijfje zo goed mogelijk op Ø 82 mm draaide. Aan de zijde van de vaste kop startte ik alvast met de afronding aan de buiten bovenkant omdat dat punt later, na hernieuwd opspannen, niet goed bereikbaar is.

Daarna maakte ik het insteken af tot van de kern nog 1 cm over bleef. Het laatste stukje zaagde ik door. Mijn insteekbeitel is maar 2,5 mm dik. Ze zijn er ook van 6 mm. Deze dikte bepaalt in hoge mate hoe groot de overlengte van het werkstuk moet zijn boven de 72 mm die ik voor de zes onderzettertjes nodig had. Nadat ik zo zes schijfjes had gedraaid, monteerde ik een nieuw schijfje multiplex op de vlakke schijf. Na rond maken, diepte ik een kamertje uit met een diepte van 5 en een diameter van 82 mm. De schijfjes waren niet exact gelijk. Ik zorgde dat de kleinste van het stel precies paste. In die toestand draaide ik de bovenkant van het schijfje vlak, 6 mm uitstekend buiten het multiplex, met een ronding aan de buitenkant. De richting van het snijden van die ronding is vanaf de multiplex schijf, in de richting van het tegencenter. Daarom maakte ik in een eerder stadium al een begin en daarom liet ik het tegencenter als vangnet voor het schijfje staan. Daarna diepte ik de schijf 5mm uit op de manier die in de foto hiernaast is te zien. De richting van de sneden zijn ook in de tekening aangegeven, evenals de boog die ik de punt van de guts liet beschrijven. Nadat de uitholling tot vlak bij het centrum op de gewenste diepte was, verwijderde ik het tegencenter. Met de hiel van de vouw kon ik het werkstuk indien nodig op zijn plaats houden bij het verwijderen van het middenstukje. Daarna stak ik vanuit het midden naar buiten gericht steeds een laagje van de bodem, tot die geheel vlak was en tot een inwendige diameter van 72 mm. Bij de eerste snede van die reeks begon ik dus vrij dicht bij de rand omdat de holling daar ondiep was. Bij de laatste vlakte ik de binnen zijkant iets schuin af met een licht schrapende punt van de guts. Daarbij hield ik mijn vingers als steuntje tegen het onderzettertje. Deze veiligheidsmaatregelen bleken achteraf niet nodig, want het kostte moeite om het schijfje los te maken. Omdat het verschil in maat tussen de eerste en zesde schijf maar 0,2 mm was, hoefde ik voor de volgende schijfjes niets aan de maat van het kamertje in het hulphoutje aan te passen. Na de eerste zaten de volgende ook niet meer zo strak omdat ze een voorganger hadden gehad. Zou dat wel zo zijn, dan helpt het een dun lintje mee in te klemmen waarmee het schijfje kan worden los getrokken. De losse eindjes kunnen met plakband op de schijf wordt vastgezet zodat ze niet rond flodderen. Als de gebruikte vlakke schijf een open centrum heeft is het ook mogelijk in de hulpschijf een gat te boren, waardoor uitstoten van het werkstuk mogelijk wordt. Dit moet dan wel met gepast geweld worden gedaan, want de bodem van de onderzetter is maar 5 mm dik, daar ben je bij kops hout gauw doorheen.

De methode voor de kleine onderzetters gebruikte ik lang geleden. Ik heb dus geen foto's. Het uitgangsmateriaal was een latje appelhout van ongeveer 55 x 10 mm. Het is belangrijk dat tenminste één zijde geschaafd is. Het aantal onderzetters bepaalt de benodigde lengte. Ik zaagde van het latje vierkantjes van 55 x 55 mm. Aan de gladde kant maakte ik in het midden een voelbaar putje met een krasnaald. Voor het opspannen van deze vierkantjes gebruikte ik een stukje vurenhout. Daarvan maakte ik een cilinder Ø 60 mm met een vlak uiteinde dat ik met een schroefkop (of schroefopspanplaat) op de draaibank plaatste. Deze cilinder heb ik daarna nagedraaid, de lengte vlak afgestoken op ca 40 mm en van de helft, aan de kant van het losse eind, de diameter teruggebracht tot ca 30 à 35 mm. In het centrum van het vrije eind boorde ik een klein gaatje waarin (in stilstand) een dunne houtschroef kwam waarvan ik de kop afzaagde. Het stukje dat nog uitstak was een paar mm lang. Daaraan vijlde ik (nu met draaiende bank) een scherp puntje. Ter bevestiging van het werkstuk gebruikte ik 'Drechsler Peck'. Dit kocht ik ooit in Duitsland. Het is een soort zegellak, dat volgens informatie van de verkoper, even goed zou kunnen worden gebruikt. Door nu het staafje zegellak tegen de draaiende kop van het hulphoutje te drukken, smelt daarvan een beetje dat aan het kopse eind hecht. Met hulp van het centerpuntje en het centerputje kan nu het vierkantje met enige kracht tegen het draaiende houtje worden gehouden. Door de wrijving tussen het houtje en het stil gehouden werkstuk smelt de lak opnieuw. Na een paar seconden kan het houtje worden losgelaten. Als er voldoende lak tussen het hulphoutje en het werkstuk zit, kan direct met het draaien worden begonnen. De eerste twee houtjes lieten bij het ronddraaien toch los. Op zich geen ramp, want opnieuw opspannen gaat snel. De draaibank mag er niet eens voor stopgezet worden. Nadat ik de vierkantjes tot achthoekjes had gezaagd was het los raken over. Als een schijfje klaar was liet het zich al draaiend verwijderen door een tik met de schacht van de guts tegen de opspankant. Vandaar de overstekende rand buiten het hulphoutje. Het vervolg was vrijwel identiek aan het eerste verhaal. Alle schijfjes zo goed mogelijk gelijk maken en voor het bewerken van de andere kant opspannen in een schijfje multiplex, te beginnen bij de kleinste. Het aanbrengen van de afronding aan de buiten bovenkant is wel afwijkend. Omdat we met dwars opgespannen houtjes werken gaat dat in de richting van de multiplex schijf en wordt aan de bovenkant op het vlakke randje begonnen. Ook bij deze onderzetters gebruikte ik hoofdzakelijk de guts die op de foto staat. Deze methode leent zich dus alleen voor werkstukken waarvan de lakvlekken in een vervolg bewerking kunnen worden verwijderd. Als alternatief voor de zegellak kan tweezijdig plakband worden gebruikt. Het centreren kan dan toch met de aangegeven methode. Wel moet bij het aanbrengen van de schijfjes de bank steeds worden stil gezet.

Gerard Gaasbeek.

Bestel NU onze catalogus met meer dan 800 artikelen!

NOVA en VICMARC chucks,
CROWN houtdraaibeitels
Duitse gutsen,
Rechte en ovale houtdraaibeitels,
Schaalgutsen,
Afsteekbeitels,
Draadstrelers in vele maten,
Speciale beitels.
Nieuwe
houtdraaimachines.

Draaibanken
Houtdraaigereedschap
Houtdraaicursussen
Boeken
Video's

Demonstratie, technisch advies en verkoop van gereedschap en machines elke maandag van 16.30 tot 19.00 uur, elke eerste zaterdag van de maand van 10.00 tot 14.00 uur en op afspraak. Deskundige cursussen met individuele begeleiding en cursussen schalendraaien.

K.Schulte Houtdraaibenodigdheden Σ Landwehr 64 Σ D-49716 Meppen
Telefoon 0049 5937 913 234 Σ Fax ++ 913 233
schulte@drechselbedarf-schulte.de Σ www.drechselbedarf-schulte.de

Wij spreken nederlands

verkoop van gereedschap en materiaal voor beeldhouw- en restauratietechnieken

beeldhouwkloppers
Belgische brokken
brandapparaten
diamant wetstenen
dissels
dodekop
draaibeitels
gutsen/electrisch
handpalmgutsen
houten werkbokken
Moviluty machines
profielaftasters

gutsen/pneumatisch
punteerapparaten
raspen
satineerrollen
schraapstalen
siergutsen
vioolmakersgutsen
was en impregneerolie
werkbanken
zagen
vakliteratuur
e.a.

de Hazelaar ART SUPPLIES

Pimpelmees 1 ▮ 3766 AX Soest ▮ Op 200 mtr. van NS-station Soest-Zuid
T: 035 6012825 ▮ F: 035 6018020 ▮ www.hazelaar.nl ▮ E: hazelaar@knoware.nl
openingstijden: ma. t/m vr. 9.00-17.00 ▮ za.: 10.00-12.00

SCHAAKSPEL.....TAFEL

Toen mijn man 59 jaar werd in december 2001, kreeg hij van mij een schaakbord. Door het vele schuiven van de stukken tijdens onze wedstrijden was het schaakbord versleten. Ook beloofde ik dat ik voor zijn 60ste verjaardag een schaakspel voor hem zou draaien.

Ik was al in het bezit van vaktekeningen van schaakstukken uit 'De Vlaamsche Houtdraaier'. Ik las in een boek - dat een collega houtdraaier Axel Zijp uit Hoorn - van een Engelse houtdraaier een vaktekening had gekregen, hoe ik een taps toelopend paardenhoofd zou kunnen draaien.

Het Belgische en Engelse paard vond ik niet mooi en daarom heb ik zelf een paardenhoofd ontworpen en getekend (zie vaktekening). De overige Belgische stukken vond ik mooier dan de Engelse, dus mijn schaakspel bestaat uit een mix van Belgische schaakstukken en een zelf ontworpen, en dus Nederlands paard: een trots Fries paard en ik heb daar als boerendochter verstand van (mijn vader werkte op het land in Bergen NH. met paarden, vóór de intrede van de tractor).

Ik besloot de afmetingen van de schaakstukken te veranderen, omdat elk schaakveld van ons schaakbord 55 mm vierkant was. Het is niet prettig schaken als de diameter van de schaakstukken te groot is. Men heeft dan niet genoeg overzicht en de stukken staan elkaar in de weg. Ik heb gekozen voor een diameter van 35 mm, zodat er rondom de schaakstukken 10 mm ruimte is op elk schaakveld en paste de lengtes, in verhouding, daarbij aan.

De witte schaakstukken draaide ik uit Esdoorn; de donkere uit Jatoba. Eerst draaide ik de pionnen, vervolgens de Lopers, de Torens, de Dames en de Koningen. Toen kwam het moeilijkste: het draaien van de taps toelopende paardenhoofden. Ik volgde de aanwijzingen van de Engelse houtdraaier. Het was heel spannend, want ik wist pas of ik het goed had gedaan nadat ik met de lintzaag de gedraaide ring had doorgezaagd. En het was gelukt! En dat al de eerste keer! Na het draaien van de voetstukken en het lijmen van de paardenhoofden op de voetstukken waren de Paarden voor het schaakspel ook klaar. Ik werkte de schaakstukken af met gekookte, gebleekte lijnolie. Na 14 dagen drogen van de lijnolie poetste ik deze mooi op met blanke terpentijnwas.

In maart 2002 vroeg een vriend of ik een schaaktafel voor zijn vaders 80ste verjaardag wilde maken. Samen met hem ontwierp ik het model (zie vaktekening): de kolom moest het profiel van de Loper hebben, de tafel rond met daarin een bak voor het opbergen van notitieboekje, pennen en andere schaakartikelen. De tafel moest van mahonie worden gemaakt.

Omdat mijn man het ontwerp mooi vond wilde hij ook zo'n schaaktafel en heb ik er twee gemaakt. In mijn vakantie heb ik er flink aan kunnen werken (mijn manier van uitrusten) en in augustus 2002 waren ze klaar; ruim voor de 60-ste verjaardag van mijn man dus!

Toos Maatjens – Leijen
Maart 2003

N.B. Technische Tekeningen en nadere informatie kunt u krijgen bij mevr. Maatjens, haar e-mailadres is tleyen@hetnet.nl

Het schaakspel en de tafel staan in het Oude Ambachten & Speelgoed Museum te Terschuur tentoongesteld)

Fotoboek
De tentoonstellingscommissie is bezig met het maken van een fotoboek van alle inzendingen. Dit fotoboek is straks bij de officiële opening aanwezig en beschikbaar. De kosten bedragen voor leden € 20,00. Ook op de DemoDag zal het fotoboek nog beschikbaar zijn, mits het nog niet uitverkocht is. Er wordt slechts een beperkte oplage geproduceerd en op is op.

Multistar maakt herstart
Woodturning meldt dat de oprichter van Multistar de productie heeft hervat van deze chuck. Nieuwe produkten zijn in ontwikkeling.
Voor meer informatie zie website www.multistardirect.com

Een sierrandje aan houtdraaiwerk

Het kan sierlijk zijn om een metalen bandje of ringetje aan te brengen in het draaiwerk. Ik gebruik daar koperfolieband voor dat in de Tiffany techniek gebruikt wordt. Dit is in verschillende breedtes te verkrijgen en het is zelfklevend.Deze folie wordt als basismateriaal gebruikt waarop het tin in laagjes wordt opgebouwd. De soldeerbout verandert daarbij dus steeds van plaats. Op deze wijze zal de folie niet zo warm worden dat de hechtlaag los zal laten.
Door een groef in het werkstuk te draaien, kan men het folieband in die groef aanbrengen. De diepte van die groef is ongeveer 2 mm. Wanneer dit alles is gebeurd, kan het vertinnen plaatsvinden. Dit kan met een soldeerbout van ongeveer 140 watt. Het harskern soldeertin wordt er min of meer ruwweg opgebracht waarna het overtollige soldeertin weer met een kleine, scherpe houtdraaibeitel wordt afgedraaid. Daarna eventueel schuren enz. Ik wens u veel plezier met dit toch spannend werkje.

Frans Beuming,
Ruinerwold

DemoDag in Fort Vechten

Bij het afscheid nemen had ik een kort gesprek met Piet de Bruyn. Op mijn vraag of hij tevreden was, gaf hij een bevestigend antwoord. Mijn reactie was verdeeld, waarbij ik de nadruk legde op de accommodatie van Fort Vechten. Ik vind die n.l. nog steeds niet ideaal en wel om de volgende reden. De indeling van de werkruimten, alsook de werksfeer is somber en er is onvoldoende verlichting voor demonstratiewerkzaamheden. Bij minder goede weersomstandigheden onaantrekkelijk.

Al met al niet aantrekkelijk voor een DemoDag, die naar mijn beleving dient te zijn een ontmoetingsdag voor de leden. In Fort Vechten resulteert dat in soms toevallige ontmoetingen, een gevolg van de verdeling in kleine werkruimten. Het ontbreken van een ruimte waar de leden gezamenlijk kunnen vertoeven om de oude banden weer wat aan te halen, ontbreekt. Ik heb met diverse personen, afkomstig uit andere delen van het land, gesproken die dezelfde mening hebben. Demonstraties zijn aantrekkelijk, doch die dienen in een overzichtelijke ruimte plaats te vinden. Ook dat bevordert de mogelijkheid tot onderling contact. Het ontbreken van een aangepaste ruimte voor het nuttigen van drank en etenswaar was een gemis. Afsluitend wil ik benadrukken, dat mijn opmerkingen bedoeld zijn om voor komende DemoDagen te overwegen een andere accommodatie te zoeken.

Aad Lesman, Capelle aan den IJssel

Beste Aad

Ik ben blij dat ik van de Redactie de geledenheid krijg om direct op jouw brief te reageren, zoals ik ook blij ben dàt je een brief geschreven hebt. Want alleen als leden de moeite nemen om hun ideeën, wensen, opmerkingen etc. door te geven kan daar op gereageerd worden en kan er rekening mee gehouden worden.

Aan het einde van de laatste DemoDag hebben we inderdaad, zoals je zelf ook aangeeft, een kort gesprekje gehad, waarin ik geantwoord heb dat ik inderdaad tevreden was over de DemoDag. Ik bedoelde daarmee op het verloop en de inhoud van de dag.

Daarnaast zijn er ook een aantal minpunten aan te geven omtrent zo'n DemoDag, maar ons gesprekje was te kort om daar op in te gaan. Ook ik heb bij mijn bezoeken aan verschillende regio's negatieve geluiden gehoord omtrent de locatie van Fort Vechten. Maar ik herinner mij ook de eerste keer dat we de DemoDag in Fort Vechten gehouden hebben. Toen was het stralend weer met heel veel zonneschijn en iedereen was toen heel lovend en tevreden over deze locatie. De tweede keer in Fort Vechten was het een dag met heel veel regen en de laatste keer was het een sombere en bewolkte dag. En na beide laatste keren hoor ik de negatieve geluiden over deze locatie. M.a.w.: de weersomstandigheden beïnvloeden in sterke mate de reacties op de locatie van Fort Vechten. En als voorzitter sluit ik absoluut mijn ogen en oren niet voor deze reacties, sterker nog, voordat ik ook maar op de hoogte werd gesteld van je reactie, heb ik binnen het Bestuur al gesproken over de negatieve geluiden rondom de locatie Fort Vechten.

Ik blijf van mening dat Fort Vechten heel veel goede mogelijkheden heeft, maar ook een aantal negatieve. Wat jij bijv. niet weet is het feit dat er vooraf heel veel werk verricht moet worden om de locatie gereed te maken voor de DemoDag. Ook achteraf kost het opruimen weer erg veel tijd en moeite van sommige

mensen. Ik heb al wel gezegd dat er 'roofbouw' wordt gepleegd op sommige mensen die daarvoor te weinig waardering krijgen.
Dus even tussen haakjes: Frans Fletterman bij deze nog eens heel nadrukkelijk bedankt voor alle tijd en moeite die je steeds weer besteed aan de organisatie van de DemoDag.
Goed, even terug, Aad, in het Bestuur is dan ook, op mijn voorstel, besloten om voor de volgende DemoDag gebruik te gaan maken van een andere locatie: en wel het Groenhorst College in Maartensdijk. Maartensdijk ligt tussen Utrecht en Hilversum en heel kort aan de autoweg, dus ook weer goed bereikbaar. Ik denk dat hier weer tegemoet gekomen kan worden aan je gemis van de grote gezamenlijke ruimte 'waar leden kunnen vertoeven om de oude banden weer wat aan te halen.' Je ziet, je wordt op je wenken bediend.
Wat betreft je opmerking dat je een ruimte miste voor het nuttigen van drank en etenswaren kan ik nog zeggen, dat je dan helaas niet ver genoeg gelopen hebt, want in de laatste ruimtes van het Fort was daarvoor een prima gelegenheid ingericht. Maar het benadrukt nog eens het feit dat de verschillende activiteiten ver uit elkaar liggen.
Tot slot wil ik iedereen oproepen die suggesties en/of opmerkingen heeft: meldt deze, want dan kunnen we er wat aan doen. Alleen maar op een regio-bijeenkomst negatieve geluiden laten horen beïnvloed de sfeer binnen de vereniging negatief. Denkt u er allen aan: het blad wordt voor en door de leden gemaakt.
Ook de locatie in Maartensdijk heeft positieve en negatieve kanten, wij kennen natuurlijk niet alle mogelijke geschikte locaties, dus als je een suggestie hebt: ik houd me aanbevolen.
Dus mensen: laat wat van je horen.

Beste Aad, mijn reactie is wat langer geworden dan ik aanvankelijk van plan was, maar jouw reactie was dat zeker waard.

Piet de Bruijn, voorzitter.

CURSUS SNIJDEND HOUTDRAAIEN
door
CHRISTIAAN JÖRG

Basistechniek I
8 lessen van 4 uur.
Je leert werken met de guts, draaien tussen centers en voor de kop.
Tevens is er ruime aandacht voor zaken als drogen, slijpen, materiaalkennis, veiligheid enz.

Basistechniek II
8 lessen van 4 uur.
Voor draaiers met ervaring achter de bank, die zich alsnog het snijden met een guts meester willen maken.
Met voornamelijk het afleren van verkeerde gewoontes en het aanleren van snijtechnieken tussen de centers en voor de kop.
Ook is er ruime aandacht voor drogen, slijpen, materiaalkennis, veiligheid enz.

Snijden tussen centers
4 lessen van 4 uur.
Snijden tussen centers van vierkant naar rond.
Basisvormen, poten, eierdopjes, kandelaars, lampen, bekers enz.

Schalen draaien
4 lessen van 4 uur.
Bekwamen in het snijden van in- en uitwendige vormen voor de kop (tafelkandelaren, gebakstellen, platte en kopse schalen en kommen).

Draaien op een linkse bank
Linkshandigen die niet aan rechtshandig werken kunnen wennen en draaiers die schalen maken op de achterkant van de vaste kop zonder de draairichting om te draaien (bijv. op een Myford), kunnen alle bovenstaande cursussen volgen op een bank die aan deze werkwijze is aangepast.

CJ privé
Individuele begeleiding voor specifieke problemen à € 40,- per uur.

Aanvang cursussen: in overleg.
Alle cursussen worden gegeven in groepjes van 3 personen.
Kosten € 170,- per periode van 4 x 4 uur, incl. BTW en oefenmateriaal.
Het thuis oefenen en in de praktijk brengen van het geleerde is een must!
Samenstellen van de groep in overleg.

NB. Snijden tussen de centers en schalen draaien alleen mogelijk na Basistechniek I of II, of na gebleken handvaardigheid en ervaring.

Inschrijfformulier verkrijgbaar bij:
Christiaan Jörg
Wolter Heukelslaan 6, 3581 SP Utrecht
Wilt u eerst informatie bel of fax gerust.
Tel/fax 030 - 2513684

INLANDS HOUT
JAAP van LEERSUM

Kerklaan 5
9251 LE Burgum

Bedrijfsadres:
Elingsloane 29
9251 MN Burgum

Tel. 0511 - 46 17 63
Fax 0511 - 46 17 63
Mobiel 06 - 53 26 85 26

Meer dan 40 Europese houtsoorten in allerlei afmetingen, natuurlijk gedroogd: o.a. eiken, moeraseiken, robinia, tamme kastanje, appel, peer, kers, pruim, noten, elzen, haagbeuk, taxus, hulst, kornoelje, berken, iepen, moereiken, esdoorn, christusdoorn.

In dit nummer

Van de bestuurstafel	3
IN BEELD: Jozef Felix Kramer (1957)	4
Van de Redactie	6
's Wereld grootste Tol?	7
Het maken van schroefdraad in hout (2)	8
Houtinfo: Het drogen van hout	12
Artistic Woodturning Worldwide 2003	14
2de Goudriaanse Hobbydag	19
Opspannen zonder chuck of klauwplaat deel 1	21
Schaakspel.....Tafel	26
Een sierrandje aan houtdraaiwerk	27
Lezers schrijven: Demodag in Fort Vechten	28
In dit nummer	30

Colofon

Foto omslag:
- Wishing an Waiting Jaques Vesery, Hans Weissflog peer en kers
- Foto: Truus Beisterveld
- Schilderwerk uit de Creative Collection.

Opmaak en Druk: Drukkerij Ter Burg, Alkmaar.

Direct **uit voorraad** leverbaar...

ruim 80 soorten **massief** hout

Klik op **www.af.nl** voor meer informatie

Abachi
Afzelia (Doussie)
Afrormosia
Amboina Wortel
Anigre
Andiroba
Appel
Azijnhout
Balsa
Bankirai
Berken
Bengé
Beuken wit
Beuken gestoomd
Boiré
Bruyere Wortelknollen
Bubinga
Ceder (loofhout)
Ceder (Florida)
Citroen
Cocos
Coromandel
Cocobolo
Ebben
Eiken Europees
Eiken Amerikaans
Elzen
Esdoorn (maple)
Esdoorn gemoest
Esdoorn riegel
Essen Europees
Essen Amerikaans
Fichte
Grenen Amerikaans
Gonçales Alves
Hickory
Hemlock
Iepen Amerikaans
Iepen Europees
Imbuya
Iroko
Ivoorhout
Jatoba
Kersen Amerikaans
Lariks
Letterhout
Limba
Linden Amerikaans
Linden Europees
Mahonie Sipo
Mahonie Honduras
Mahonie Sapeli
Makoré
Merantie
Merbau
Noot Amerikaans
Noot Europees
Noot Europees
gestoomd
Noot wortel
Oregon Pine
Olijfhout
Ovankol
Paardevlees
Padouk
Palissander
Madagascar
Palissander Honduras
Palissander Santos
Palissander Indisch
Palm Buxus
Parana Pine
Pernambuco
Pokhout
Rahim
Redwood
Robinia
Sitka Spruce
Steenbeuken
Taxus
Teak
Tulpen
Weymouth Den
Wengé
Zebrano
Zwarte Kabbes

In onze ruime voorraad kunnen wij op de ouderwetse manier bestekzoeken. Ook hebben wij een houthobby-zolder waar wij kleinere stukken hout verkopen. Een walhalla voor instrumentbouwers en houtdraaiers. De meeste stukken zijn al geschaafd en alles is per stuk geprijsd.

U bent welkom ons eens te bezoeken.

af

Arnhemse Fijnhouthandel
Driepoortenweg 12, 6827 BR Arnhem
tel: 026-3648435 fax: 026-3630309

NIEUW BIJ VDH

JET

VRAAG NAAR ONZE SPECIALE JET CATALOGUS OF BEZOEK ONZE WEB-SITE WWW.VDHBV.NL

VDH

MACHINES & GEREEDSCHAPPEN B.V.

SHOWROOM: TEXASDREEF 8 • 3565 CL UTRECHT

TEL.: (030) 296 3270 • FAX: (030) 293 6600

INFO@VDHBV.NL • WWW.VDHBV.NL